

Србин или Србијанац?

25. Јануара 2018.

Србин или Србијанац – питање старо и даље је актуелно.

Сигурно сте много пута до сада чули да странци, а понајвише комшије Хрвати, Србе називају Србијанцима. У Војводини, такође, постоји обичај да се за становнике наше земље који живе јужно од Саве и Дунава каже да су Србијанци.

У чему је разлика између Србина и Србијанца и да ли неко може бити Србијанац, а да није Србин, сазнајте у следећем тексту.

Израз Србијанци, Србијанац или Србијанка је вишезначан. У Хрватској, Босни и Херцеговини и Црној Гори се њиме означавају људи који живе у Србији, без обзира на етничку и религијску припадност, док у Војводини означава житеље уже Србије.

Израз је предмет многобројних лингвистичких и политичких полемика. Често се оспорава као стран српском језику, а у централној Србији на коју се најчешће и односи, многи га сматрају увредљивим.

Спор Србин – Србијанац потиче још из владавине краља Милана Обреновића, тачније из 1882. године...

Када је Кнежевина Србија постала краљевина, а краљ Милан Обреновић крунисан за краља, он је из Беча добио захтев у коме Аустроугарска истиче да краљ „не може бити српски, већ србијански“, односно да свој краљевски придев заснује на територијалној а не етничкој одредници, будући да Краљевина Србија нема јурисдикцију над Србима ван Србије.

Хабзбуршка монархија је себе сматрала домовином Срба пречана, па је израз „српски“ доживљавала као одраз претензија Србије на све Србе.

Ово се задржало и до данашњих дана, па ћете многе Војвођане чути како Србе ван Војводине називају Србијанцима.

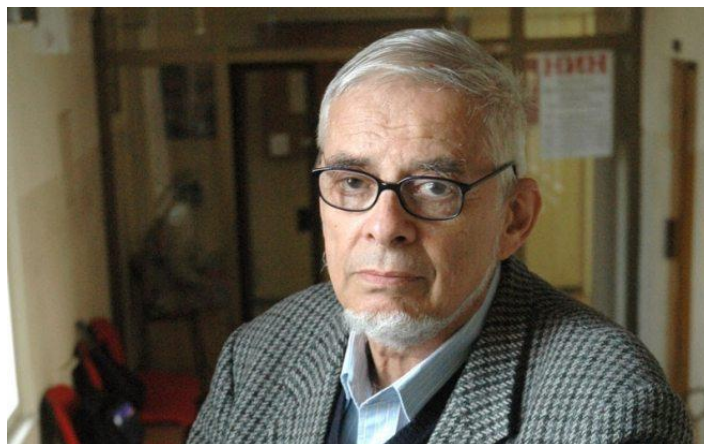
Вук Караџић је први у свој Рјечник увео термин “србијански”:

У њему стоји да је Србијанац “човјек из Србије”, а “србијански” – “који је из Србије”. Након Вуковог, овај термин се нашао и у свим осталим речницима под сличном дефиницијом.

Што се Црногораца и “србијанства” тиче...

Израз “Србијанац” избегавају несрпски (етнички) Црногорци којима погодује да се говори о Србима и Црногорцима а не о Србијанцима и Црногорцима, јер по томе испада да Црногорци нису Срби. Још је и Његош користио термин “Срби, Србљи, Сербли” у 19. веку када нико, рецимо, није порицао да су Црногорци Срби, па је створен израз „Србијанац“, да би се разликовао по географском пореклу, објаснио је филолог Иван Клајн.

Клајн, међутим, сматра да се у хрватским и бошњачким медијима претерује с употребом израза "Србијанац" и "србијански":

– Ми то не признајемо, а не признајемо ни постојање језика који се зове "босански", што не признају ни Хрвати. Ако хоће, они тај језик могу назвати бошњачки, али не босански – каже Клајн.

Клајн је указао и на студију професора **Егона Фекетеа** која до детаља представља како је дошло до ривалитета Србијанац-Србин:

"Уместо придева српски може се употребити и придев србијански. Први има шире значење и националну конотацију, док се у другом случају ради о територијалном одређењу, па се придев србијански везује за Србију. **"Као што сви Срби нису Србијанци тако ни сви Србијанци (грађани Србије) нису Срби"**, говорио је др Фекете.

И да закључимо...

Клајн каже да **нигде у Европи осим у Србији и Босни не постоји национална ознака која би била пандан терминима "Босанац" и "Србијанац", попут "Францужанина" или "Италијањанина".**

До тога није дошло у Хрватској (Хрваћанин) и Албанији ("Албањанин") из политичких разлога, јер се тамо више инсистирало на етничкој монолитности. Срби су, према његовим речима, много више били измешани с другима националностима.

– У случају Хрвата у Босни, њихово постојање је само било повод за територијалне претензије – каже Клајн.

Опанак.нет